

Nr 182.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående teckning av aktier i den statliga affärsbanken m. m., såvitt propositionen avser anslagsfrågan.

(4:e avd.)

I propositionen nr 157 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 10 mars 1950, dels föreslagit riksdagen att å kapitalbudgeten under rubrik Fonden för statens aktier till Aktieteckning i Aktiebolaget Jordbrukarbanken för budgetåret 1950/51 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kronor, dels ock lämnat riksdagen tillfälle att avgiva yttrande angående de frågor i övrigt som i nämnda statsrådsprotokoll angivits.

Propositionen har, såvitt angår anvisande av anslag, hänvisats till statsutskottet och i övrigt till bankoutskottet.

I proposition (nr 151) till 1949 års riksdag framlade Kungl. Maj:t — i anledning av ett av 1945 års bankkommitté därom den 4 mars 1949 avgivet betänkande (SOU 1949: 13) — förslag angående inrättande av en statlig affärsbank.

Statsutskottet uttalade (utl. nr 154) att frågan om inrättandet av en statlig affärsbank nu borde lösas, och ansåg, att vid organisationen av en sådan affärsbank riksbankens avdelningskontor — eventuellt med vissa undantag — borde övertagas. Utskottet framhöll, att det icke vore berett att taga ställning till frågan om de principer, enligt vilka den nya banken skulle drivas. I likhet med departementschefen ansåg utskottet, att denna fråga skulle göras till föremål för fortsatt övervägande.

Utskottet erinrade om, att frågan om den närmare organisationen av den statliga affärsbanken och dess ledning m. m. borde ytterligare utredas, varvid också skulle behandlas de personalfrågor, vilka sammanhänge med överförandet av den del av riksbankens verksamhet, som ej vore av centralbanksnatur, till den statliga affärsbanken. Enligt utskottets mening vore det önskvärt, att den kreditgivning till allmänheten, som staten uppehölle, i möjligaste mån samordnades, liksom det vore önskvärt, att den eller de myndigheter, som skulle förvalta krediterna, vore företrädde på så många platser i landet, att kontakt med den lånesökande allmänheten kunde tillfredsställande uppehållas. Även utskottet uttalade, att frågan i vilken utsträckning denna fondförvaltning kunde anförtros åt den statliga affärsbanken borde ägnas stor uppmärksamhet vid det fortsatta utredningsarbetet.

Riksdagen beslöt i enlighet med vad utskottet i sitt utlåtande föreslagit (skr. nr 265).

I skrivelse den 20 maj 1949 hemställde Kungl. Maj:t till fullmäktige i riksbanken att i samråd med Jordbrukarbanken låta verkställa den i förenämnda statsrådsprotokoll och utskottsutlåtande förutsatta utredningen angående överförandet till den statliga affärsbanken av den del av riksbankens rörelse, som ej vore av centralbankskaraktär, och därmed sammanhängande problem.

Med anledning därav tillsatte fullmäktige och Jordbrukarbankens styrelse för ifrågavarande utredning gemensamt en kommitté, den s. k. affärsbankskommittén.

Sedan denna kommitté slutfört sitt arbete i vad det avser de organisatoriska frågor, vilka fallit inom kommitténs uppdrag, har kommittén till fullmäktige med skrivelse den 20 januari 1950 avlämnat »Utredning angående överflyttning av viss del av riksbankens rörelse till en statlig affärsbank m. m.» (SOU 1950: 6). Med skrivelse den 16 februari 1950 ha fullmäktige överlämnat kommitténs skrivelse och utredning.

Över fullmäktiges skrivelse samt affärsbankskommitténs betänkande ha, efter remiss, utlåtanden avgivits av fullmäktige i riksgäldskontoret, statskontoret, bank- och fondinspektionen, riksräkenskapsverket och svenska bankföreningen.

Departementschefen har anfört följande i fråga om medelsanvisningen.

Affärsbankskommittén hade föreslagit, att Jordbrukarbankens grundfond, som för närvarande uppgår till 40 miljoner kronor, skulle höjas med 30 miljoner. Genom att denna nyteckning skulle ske till en kurs av 150 procent — i likhet med vad som skedde vid den senaste nyemissionen — skulle den sammanlagda fondökningen komma att utgöra 45 miljoner kronor. Denna fondökning hade bedömts erforderlig med hänsyn till kommitténs förslag om överflyttande till affärsbanken av vissa av riksbankens rörelsegrenar, ävensom med hänsyn till nödvändigheten av en viss marginal för bankens vidare utveckling. Om den förutsatta överflyttningen av uppgifter till affärsbanken icke kommer till stånd i den av kommittén förutsatta omfattningen, minskas behovet av fondförstärkning. Bankinspektionen har i sitt utlåtande beräknat det omedelbara fondökningsbehovet till 15 miljoner kronor varutöver Kungl. Maj:t borde äga möjlighet att medge en ytterligare förstärkning av fonderna med 15 miljoner kronor. Jordbrukarbanken har ansett ifrågavarande belopp väl avvägda. Med biträdande av förslaget tillstyrker jag, att ett investeringsanslag äskas å sammanlagt 30 miljoner kronor, avsett för tecknande av aktier i Jordbrukarbanken till en kurs av 150 procent eller samma kurs som gällde för den år 1949 verkställda nyemissionen. Av beloppet torde 15 miljoner bli erforderliga för en ökning av aktiekapitalet redan inom den närmaste tiden med hänsyn till den starkt ökade inlåningen i banken. Ianspråktagandet av resterande belopp kan bli aktuellt, därest en fortsatt stegring av inlåningen skulle kräva ytterligare fondökning, ävensom i samband med den i det föregående förutsatta kompletteringen av affärsbankens kontorsnät. Anslaget torde böra anvisas å kapitalbudgeten för budgetåret 1950/51 under rubriken Fonden för statens aktier.

Utskottet får erinra om att bankoutskottet i sitt utlåtande nr 15 tillstyrkt bifall till förevarande proposition, såvitt densamma hänvisats till bankoutskottet. Då Kungl. Maj:ts i propositionen gjorda anslagsäskande icke givit statsutskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Aktieteckning i Aktiebolaget Jordbrukarbanken* för budgetåret 1950/51 under fonden för statens aktier anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kronor.

Stockholm den 19 maj 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Rickard Lindström, Sven Larsson, Gränebo, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, fröken Andersson, herrar Sundelin, Leander, von Heland, Lundqvist, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Edin, Andrée och Axel Andersson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmborg i Skövde, Bergström, Svensson i Grönvik, Boman i Kieryd, Mårtensson i Uddevalla, Lindholm, Rubbestad, Staxäng, Bergstrand, fröken Elmén, herrar Persson i Vinberg, Jansson i Kalix och Henriksson.
